



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput II. Quam grave inter Christi videles usuræ peccatum sit, & quam
severe Ecclesiae legibus prohibeatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

CAPUT II.

Quam grave inter Christianifideles usure peccatum sit, & quam severe Ecclesie legibus prohibeatur.

Contra naturæ legem est usura. Rationem affert sanctus Thomas, quia illa naturalem justitiam lædit, quæ ultra rei valorem quidquam prohibet accipere, & de re non sua lucrum capere vetat. Porro utraque injustitia in usura committitur; qui enim ex pecunia sua lucrum capit, vel illud accipit propter mutuam pecuniam, vel propter pecuniæ ipsius usum. Si propter mutuam pecuniam lucrum capit, aliquid accipit ultra verum pecuniæ pretium & valorem: si vero propter pecuniæ usum lucrum exigit, ex re non sua lucrum capit; dum enim mutuo dat pecuniam, ejus dominium in mutuatarium transfert, ad quem ejusdem pecuniæ usus pertinet. Pecunia inter illa computatur, quæ usu consumuntur, quorum dominium abique usu nequit transferri; quorum nempe valor in usu consistit, & a mutuatore in mutuatarium transit: hinc qui ex pecunia lucrum exigit, ex re non sua illud captat, quod naturæ legi obversatur.

Fructum præterea ex re de se sterili usura capit, pecunia siquidem pecuniam non gignit. Verumtamen præsertim naturæ præceptum usura violat, illud videlicet: *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris.* Porro nolle egens usurarius, ut alter ex mutuata sibi pecunia

nia lucrum exigeret; igitur neque ipse dans
mutuo lucrum debet exigere. Divino vero jure
expresse usura est vetita. In Deuteronomio
hanc Deus Judæis legem tradidit: *Non scæne-
rabis fratri tuo ad usuram pecuniam, nec fruges,
nec quamlibet aliam rem, sed alieno. Fratri tuo
absque usura id, quo indiget, commodabis, ut
benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni tem-
pore (Cap. 23.).* In Exodo autem ait: *Si
pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi,
qui habitat tecum, non urgebis eum quasi exactor,
nec usuris opprimes (Cap. 22.).* In Levitico
vero sic inquit: *Si attenuatus fuerit frater
tuus, & infirmus manu, & susceperis eum quasi
advenam & peregrinum, & vixerit tecum, ne
accipias usuras ab eo, & frugum superabundan-
tiam non exiges (Cap. 25.).* En legem, quam
Judæis Deus tradidit. Hanc secutus Ezechiel
Propheta illum justum appellat, qui *ad usuram
non commodaverit, & amplius non acceperit
(Cap. 18.).* Jerosolymam vero ita increpat:
*Munera acceperunt apud te ad effundendum san-
guinem; usuram, & superabundantiam accepi-
sti (Cap. 22.).* David quoque illum ait in
monte sancto Domini sessurum, qui *pecuniam
suam non dedit ad usuram (Psalm. 14.),* hic
videlicet in cælo requiescet. Usura, quam ex-
ercebant Judæi, vocabulo exprimitur, quod
canis morsum significat. Sanctus Joannes Chry-
sostomus ait scæneratitiam pecuniam aspidis mor-
tui esse similem; sicut enim qui aspide morde-
tur, obdormiscit, & perseverante somno vene-
num progreditur, donec ad cor perveniat, &
mor-

mortem afferat; ita qui mutuam pecuniam accipit, accipiens lætatur, sed mox bonorum suorum jacturam dolet, quæ ab usura vorantur. Sanctus Ambrosius usuram homicidio comparat. Putant plerique ingentem solum usuram esse vitatam, sed falluntur: usura quælibet mortalis est peccatum, quia graviter caritatem lædit, quæ christianorum est lex.

Dei Filius apud sanctum Matthæum & Evangelium Lucam vitæ præcepta fidelibus tradens oportere ut eorum justitia veterum justitiam superet, majorque sit & abundantior; & de usura loquens sic inquit: *Si mutuum dederitis a quibus speratis recipere, quæ gratia est vobis? Nam & peccatores peccatoribus senerantur, ut recipiant æqualia. Veruntamen diligite inimicos vestros: benefacite, & mutuum date, nihil inde sperantes (Luc. 6.).*

Mutuum absque usura dare a Dei Filio inimicorum dilectioni comparatur. Porro inimicorum dilectio non consilium est, sed præceptum; igitur absque usura mutuum dare præceptum est, non consilium. Usura igitur maximum inter christianos peccatum est, ut diximus, quia caritatis legem violat, qua regnum suum Christus moderatur. Judæis dixerat: *Non frateraberis fratri tuo, sed alieno (Deuter. 23.)* & ratio, cur Judæo erga Judæum usura sit vitata, in eo sita est, quod Judæi ex eodem patre, nempe Abrahamo, secundum carnem fratres erant & unum religionis corpus constituebant. Porro fideles non solum omnes Dei

fili sunt, verum etiam omnes corporis Christi membra sunt, ut ait sanctus Paulus: *Sicut enim corpus unum est, & habet membra multa, omnia autem membra corporis cum sint multa, unum tamen corpus sunt, ita & Christus* (1. Cor. 12.). Tam magna est hæc conjunctio, ut dicere non vereatur sanctus Augustinus: *Non multi Christi, sed unus Christus.* Quare usura inter fideles hanc conjunctionem dissolvens longe detestandum est peccatum. Animadvertere quoque oportet, vocem *alieno*, quæ in Deuteronomio usurpatur, non significare præceptum extraneis scænerandi; sed permissionem propter cordis eorum duritiem Judæis factam, quemadmodum Christus ait Moysen ipsis divortium permisisse. Pharisei, qui mali erant sui ævi Casuistæ, in hoc populum decipiebant, divinumque id aiebant esse præceptum, quod sola est legislatoris permissio, qui minus permittebat malum, ut majus vitaret.

Concilia quoque ingentibus pœnis additis usuram vetuere. Illiberitarum Concilium hunc canonem edidit: *Si quis Clericorum detectus fuerit usuras accipere, placuit degradari & abstinere. Si quis etiam laicus accepisse probatur usuras, & promiserit correptus se jam cessaturum, nec ulterius exacturum, placuit ei veniam tribui. Si vero in ea iniquitate duraverit, ab Ecclesia sciat se esse puniendum.*

Carthaginense IV. Concilium usurarios ordinari vetat: *Sicut usurarios, vel injuriarum suarum ultores.* Perro Canones a sacris Ordinibus

nibus solum propter capitalia crimina homines arcebant. Agathense Concilium iisdem verbis utens eandem innovat prohibitionem.

Valentinum III. Concilium ait: *Usuram etiam turpia lucra iterum canonis severitate habebemus.*

Lateranense II. Concilium sub Innocentio Papa II. sic ait: *Porro detestabilem & proscriptam, divinis & humanis legibus proscriptam, in veteri & novo Testamento abdicatam, illam, inquam, insatiabilem feneratorum rapacitatem damnamus, & ab omni ecclesiastica consolatione sequestramus.* Episcopos deinde & Presbyteros admonet, ne absque magna cautione usurarios in Ecclesiam recipiant; jubetque, ut omnes feneratores *in tota vita infames habeantur, & nisi resipiscant, christiana sepultura priventur.*

Lateranense III. Concilium sub Alexandro Papa III. sic inquit: *Quod usurarii manifeste ad Altaris communionem non admittantur, nec christianam habeant sepulturam.*

Hactenus probavimus ecclesiastico jure expresse ac naturali, & divino usuram esse vetitam; sed illam quoque civile jus damnat.

Duodecim Tabularum lex apud Romanos usuras imminuit, quæ iterum petentibus popularibus tribunis imminutæ sunt; sed Lucius Gemina illas omnino abolevit.

Germani Tacito referente usuras prope ignorabant. Agis Athenarum Rex omnes usurariorum libros in media platea comburi iussit.

& Agesilaus ejusdem in regno socius ait, se numquam pulchriorem ignem vidisse.

Perspicua sunt nostrorum Regum edicta. Primum Philippi pulchri anno 1317. editum quamcumque usuram expresse prohibet. Alterum edidit Ludovicus XII. quo ex mutuo data pecunia lucrum capere vetat. Denique in Bleffensibus comitiis eadem prohibitio repetita est articulo 202. „ Omnibus inquit Rex, cujuscumque status, sexus, & conditionis interdiciamus, & prohibemus usuras quascumque exercere, aut fœnerari, idque sub infamiæ, exilii, & ingentium multarum pœnis “.

CAPUT III.

Quibusdam usurariorum obviatur ob- jectiunculis.

Alexander Papa VII. hanc propositionem damnavit: *Licitum est mutuanti aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendum sortem usque ad tempus.* Quomodo igitur post hanc censuram Casuistæ quidam possunt opinionem suam tueri. quæ idem docet, quod a Pontifice damnatur? aut quomodo ejusdem usum possunt permittere (a)? Canonice statutis, & regis

(a) Huc quoque ea, quam Innocentius damnavit, propositio spectat: *Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigatur tamquam ex benevolentia & gratitudine debitum, sed solum, si exigatur tamquam ex justitia debitum.* Num. 42.